

71. møde

Fredag den 2. marts 1979 kl. 11.00

Dagsorden:

1) Første behandling af:

Forslag til lov om en rejsegarantifond.
(Lovforslag nr. L 155).

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om leje.
(Om retten til at holde mindre husdyr) [af
Jens Møller (KrF) m. fl.].
(Lovforslag nr. L 137).

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om udeluk-
kelse af anvendelse af de indefrosne dyrtids-
portioner til iværksættelse af en ØD- eller
LM-ordning [af Wilhjelm (VS) m. fl.].
(Beslutningsforslag nr. B 64).

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om ar-
bejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring
m. v. [af Grethe Fenger Møller (KF) m. fl.].
(Lovforslag nr. L 184).

5) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om æn-
dring af invalidepensionsloven [af Tove Jør-
gensen (DKP) m. fl.].
(Beslutningsforslag nr. B 63).

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Erlendsson):

Medlemmer af folketinget *Karen Dahlerup Andersen*, *Erling Dinesen* og *Erik Holst* har meddelt mig, at de på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor de anmoder om orlov fra og med den 6.

marts samt om, at stedfortræderne må blive indkaldt.

Medlem af folketinget *Erlendsson* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 6. marts samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Retsudvalget har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om æn-
dring af retsplejeloven. (EF-advokaters virk-
somhed her i landet). (Lovforslag nr. L 47).
Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget om Grønlandslove har afgivet:

Betænkning over forslag til lov om æn-
dring af lov for Grønland om salg og serve-
ring af stærke drikke. (Lovforslag nr. L 132).
Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af:

Forslag til lov om en rejsegarantifond.
(Lovforslag nr. L 155. Fremsat 2/2 79).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Dette lovforslag om oprettelse af en rejse-
garantifond finder jeg er en god beskyttelse
af forbrugerne, rejsekunderne. En lang række
andre lande har også allerede etableret noget,
der ligner den ordning, der er indeholdt i
dette forslag.

Forslaget indebærer oprettelsen af en pri-
vat, selvejende institution, der tilvejebringer
midlerne ved, at rejsebureauerne stiller en
individuel sikkerhed på 100.000 kr. til rådig-
hed, altså en garantisum. Herudover indbeta-
ler rejsebureauet eller rejseagenten, som det
hedder i fagsproget, hvis det er en rejsear-
rangør, der formidler rejser, 5 kr. pr. rejse til
fonden.

Lovforslaget omfatter rejser til eller i ud-
landet af en varighed af minimum 3 døgn.

[Tove Lindbo Larsen]

Der vil med den rejseaktivitet, der foregår for tiden, i løbet af et år være tilstrækkelige midler i fonden. Der forventes en årlig indbetaling på ca. 5 mill. kr.

Enhver, der erhvervsmæssigt arrangerer, sælger eller formidler salg af selskabsrejser, skal foretage anmeldelse til rejsegarantifonden. Fondens registrerer virksomheden og underretter den om optagelse i registeret. Kun virksomheder, der er optaget i garantifonden, må erhvervsmæssigt arrangere rejser eller formidle selskabsrejser.

Det er tanken, at et rejsebureaus garantibidrag på 5 kr. pr. rejse skal opgøres kvartalsvis og indbetales samlet inden den 25. i den efterfølgende måned.

Skulle det blive nødvendigt at bruge kapitalen, inden den er tilvejebragt, kan fonden optage lån i et pengeinstitut, om nødvendigt med statsgaranti, som handelsministeren kan stille med tilslutning fra finansudvalget.

Det kan også blive nødvendigt med en forhøjelse af garantibidraget, hvilket ministeren efter lovforslaget kan gøre med finansudvalgets tilslutning.

Man kunne sætte spørgsmålstegn ved, om det er tilstrækkeligt kun at lade ordningen gælde for udlandsrejser og rejser i Grønland og på Færøerne og ikke for øvrige indenlandske rejser. Man kunne også stille spørgsmålet, om grænsen med de tre overnatninger er det rigtige tal. Jeg beder ikke om et svar på stedet, men jeg mener, at vi kan drøfte det i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Fondens midler skal kunne bruges til at hjælpe rejsekunder, der kommer i vanskeligheder som følge af et rejsebureaus økonomiske sammenbrud. Rejsekunder skal således kunne kræve godtgørelse af et beløb, der er forudbetalt for en rejse, der ikke påbegyndes som følge af et rejsebureaus økonomiske forhold.

Der skal også kunne ydes godtgørelse, hvis der er tale om væsentlig misligholdelse under rejsens forløb. Det kunne f. eks. være i tilfælde af, at rejsen må afbrydes på grund af et væsentligt forringet opholdssted, eller hvis en betalt forplejning standses.

Det skal bemærkes, at drejer det sig kun om en kvalitetsforringelse, er rejsekunden henvist til at indbringe sin sag for rejsebureauankenævnet.

Fonden dækker også i tilfælde af en såkaldt stranding. Der vil således være sikkerhed for, at rejsefonden sørger for hjemtransport. Det gælder både det praktiske og det økonomiske. Rejsefonden kan så rejse regreskrav over for rejsearrangørerne.

Efter forslaget træder ordningen i kraft i tre etaper. Den første periode, fra 1. april til 1. juli, er beregnet til etablering af institutionen, såsom udnævnelse af bestyrelse, godkendelse af forretningsorden og vedtægter m. v. Anden etape, juli måned, bruges til anmeldelser, registrering m. v., og endelig er der tredje og sidste etape, fra 1. august 1979, hvor alle øvrige bestemmelser træder i kraft. Det kunne være fristende at spørge ministeren om, hvor fast disse terminer ligger, om man ikke kunne få en større del af denne sommers rejser med ind under loven.

Vi mener, at dette forslag er medvirkende til at skabe større sikkerhed for de kommende rejsekunder, og jeg kan på socialdemokratiets vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

H. C. Hansen (FP):

Gennemføres dette lovforslag, vil det i første række betyde, at de ordentlige, veldrevne firmaer, som sælger rejserne til en forsvarlig pris, gennem denne afgift kommer til at betale for marøderne inden for branchen, som kan oprette et firma, sende deres kunder af sted og selv som ledere af firmaerne hæve store gager, og når det så går galt, kan de altså bare bede de veldrevne firmaer i branchen om at betale regningen for deres konkurrenter.

Skulle et af de store firmaer i branchen gå ned, er det ganske givet, at statsgarantien må træde til. Det vil altså i sidste ende sige, at de mennesker, der har været økonomisk forsigtige og ikke har foretaget udenlandsrejser i større omfang, kommer til via deres skattebillet at betale for andre.

Fremskridtspartiet vil ikke under nogen omstændigheder medvirke til dette lovforslags gennemførelse. Vi finder, at det er en rigtig gang sjusk, der er blevet leveret af handelsministeriets embedsmænd. Jeg håber, handelsministeren vil medvirke til, at dette lovforslag forsvinder i en syltekrukke.

[H. C. Hansen]

Jeg kan i den forbindelse gøre opmærksom på, at i bemærkningerne til lovforslaget står der på side 5:

»Principperne i den foreslåede rejsegarantiordning har været forhandlet med Danmarks Rejsebureau Forening, Tjæreborg Rejser A/S, Spies Rejser – begge disse rejsearrangører står uden for brancheforeningen – Forbrugerrådet samt Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.«

Dermed mener jeg at embedsmændene i handelsministeriet direkte søger at vildlede folketingets medlemmer. Man skyder i virkeligheden Tjæreborg Rejser og Spies Rejser i skoene, at de har gennemlæst dette lovforslag og accepteret det. Dette kan ikke være rigtigt, når alle folketingets medlemmer for få dage siden modtog et brev underskrevet af disse to rejsebureauer plus nogle andre, der stærkt protesterede imod gennemførelse af lovgivningen. Jeg vil opfordre handelsministeren til at lade falde brænde ned i handelsministeriet.

For en lille uges tid siden modtog vi det brev, jeg lige har nævnt, fra disse rejsebureauer, der dækker ca. 90 pct. af det samlede antal rejsende eller, som loven siger i § 1, rejsekunder – fint skal det jo være! Disse selskaber henviser til en ordning, der har fungeret i Sverige igennem efterhånden en temmelig lang årrække, som ikke har kostet den svenske stat en øre, og som de svenske rejsebureauer tilsyneladende har været tilfredse med. Det vil, så vidt jeg har forstået, sige en rejsegarantiordning baseret på forsikring, og som sådan har den fungeret fortrinligt i Sverige. Derfor må jeg som ordfører vedrørende dette lovforslag udtale min forbløffelse over, hvem i alverden der udarbejder et lovforslag som det, vi her står med. Ministeren kan vel fritages. Naturligvis skal han i sidste ende censurere, hvad der kommer fra embedsmændene, men han har vel meget andet at tage sig til end at fordybe sig i detaljer omkring et enkelt lovforslag, og vi ved jo alle, at forberedelsen af lovforslaget gøres af embedsmændene. Det er imidlertid ikke første gang, folketingets erhvervsudvalg bliver præsenteret for lovforslag, som simpelt hen ikke er gennemarbejdet, og hvor man har undladt at henvende sig de rigtige steder for at få de oplysninger, der skal til.

Efter min mening har Tjæreborgpræsten og Spies gjort mere for social velfærd her i

landet end det samlede folketingsflertal. De har foranlediget, at folkepensionister og danske arbejdere i et enormt omfang har kunnet rejse sydpå og leve som landets rigeste i 2, 3 og 4 uger. Hvis det offentlige skulle have gennemført dette, ville det være blevet langt ringere.

Må jeg sige til slut, at nu begynder vi med, at rejsebureauerne skal betale en femmer, men hvad ender det med, når det først er i gang? Loven har jo en lang række regler om, hvordan denne fond skal oprettes, og i løbet af få år er det ikke en femmer, så er det en tier, så bliver det 25 kr., og viser det sig, at marodørfirmaer i branchen kan leve af at sælge deres rejser på at give kunderne en tryghed, som konkurrenterne skal betale, vil vi jo opleve det ene krak efter det andet, som de veldrevne firmaer skal betale.

Fremskridtspartiet vil ikke under nogen omstændigheder medvirke til dette lovforslag.

Jeppe Kristensen (V):

Tanken om at lovgive på det foreliggende område er ikke ny. Den har været fremme nu og da gennem den sidste snes år, men begivenhederne sidste sommer, da en rejsearrangør krakkede og flere hundrede rejsekunder mistede deres forudbetalinger eller fik den påbegyndte ferie ødelagt og hindringer lagt i vejen for hjemrejsen, fulgtes af et berettiget krav om, at der blev gjort noget ved spørgsmålet.

I venstre beklager vi, at det er blevet nødvendigt at lovgive på området. Vi finder, at rejsearrangørerne selv, f. eks. ad forsikringsmæssig vej, skulle have været i stand til at skabe den tilstrækkelige sikring mod forbrugernes tab. Det har imidlertid ikke været muligt. Derfor finder vi det rigtigt, at handelsministeren har taget initiativ til at sikre forbrugerne sådanne vilkår, at de får indbetalte penge tilbage, hvis man har betalt for ikke opfyldte goder.

En lovgivning på området kunne gøres meget omfattende, kompliceret og administrationsmæssigt bekostelig. Det er ikke blevet tilfældet. Forslaget er udformet sådan, at forbrugerne let kan se, hvilke rettigheder de opnår, og for rejsearrangørernes vedkommende hvilke forpligtelser de får.

[Jeppe Kristensen]

Trods denne overskuelighed i lovforslaget fremgår det klart, at rejsekunderne effektivt er sikret mod økonomiske følger af et rejsebureaus finansielle sammenbrud, at loven mindst muligt griber ind i rejsebranchens struktur, og at administrationen bliver enkel og overskuelig og derfor kan udføres uden den helt store udgift.

Endelig vil jeg nævne, at vi er tilfredse med, at rejsegarantifonden placeres uden for den statslige forvaltning og oprettes som en privat, selvejende institution.

Jeg vil ikke gå ind på detaljer i de enkelte paragraffer, men henvise til, at vi måske vil diskutere nogle af punkterne under et kommende udvalgsarbejde; men vi vil støtte lovforslaget og give det en velvillig og hurtig behandling.

Kjelgaard (KF):

Danske charterselskaber og danske rejsearrangører i det hele taget har inden for den sidste snes år været med til at gøre verden mindre. Gennem en form for masseproduktion er det lykkedes at få priserne på ferierejser uden for landets grænser ned på et niveau, hvor alle uden undtagelse kan være med. Denne udvikling har i allerhøjeste grad bidraget til en større forståelse af problemerne i andre lande og uden tvivl også bidraget til en bedre forståelse af de politiske problemer, der drøftes inden for EF, inden for de nordiske lande og i FN. Jeg ved ikke, hvor mange millioner mennesker der derigennem har fået deres personlige verden gjort større, men det er mange, og det skal pionererne inden for dansk chartertrafik absolut ikke have utak for.

Nu foreligger der så et lovforslag, der skal bevirke, at turister ikke bare sendes ud af landet, men også får en vis garanti for, at de kommer hjem igen. Det er ikke et lovforslag om en garanti- eller forsikringsordning, men et offentligt forslag om etablering af en privat, selvejende institution. Jeg vil gerne sige til handelsministeren med det samme, at hvis en sådan privat, selvejende institution som den, der her foreligger forslag om, virkelig var det eneste saliggørende på området, er jeg overbevist om, at charterselskaberne, rejsebureauforeningen og andre rejsearrangører havde opfundet konstruktionen for længe siden uden lovinitiativ. Det har man ikke

gjort, og det siger noget om, at den foreslåede ordning ikke er den helt rigtige.

Handelsministeren siger i fremsættelsestalen, at der er tre hovedsynspunkter, der har dannet basis for lovforslaget.

For det første, at ordningen effektivt sikrer forbrugerne i de tilfælde, hvor rejsebureauet går ned, under forudsætning af at fondsbestyrelsen om nødvendigt tilvejebringer tilstrækkelig kapital ved optagelse af lån i et pengeinstitut. Hvis der for sådan et lån skal stilles statsgaranti eller anden uomtvistelig sikkerhed, er det ganske rigtigt, som hævdet af andre ordførere, at der så ikke længere er tale om noget privat foretagende.

For det andet, at ordningen ikke bør få indflydelse på konkurrencen inden for rejsebranchen, men skal være neutral i forhold til strukturudviklingen på området.

Og endelig for det tredje, at ordningen er udformet sådan, at den medfører mindst mulig administration. Det sidste hovedsynspunkt har vor sympati: mindst mulig administration. Men det punkt kan efter min mening opfyldes bedre og enklere, hvis det er det enkelte rejsebureau, der selv stiller sikkerhed eller garanti for et større beløb end de foreslåede 100.000 kr. Det gør mange andre virksomheder på andre områder. Så kan ordningen gennemføres, uden at hver enkelt rejse skal belastes med en ny afgift.

Jeg ved ikke, hvor mange danskere der på årsbasis rejser udenlands, men jeg har i dagspressen set et tal på omkring 1 million. Det er mange. Alligevel skal der kun nogle få hundrede mislykkede rejser til at foranledige et lovforslag som det foreliggende. Er det rimeligt? Nogle få hundrede udgør ikke engang 1 promille af samtlige rejser, der gennemføres. Er det så rimeligt at indføre nyt bureaukrati for de resterende 999 promille, der afvikles planmæssigt? Der er noget galt med proportionerne.

Den svenske ordning med en rimelig garantistillelse for det enkelte bureau er bedre, også selv om den nu er under revision. Mig bekendt drejer revisionen sig om en kollektiv forsikringsordning på noget, der ligner 25 mill. kr., og det er en ordning, der ikke engang vil koste 1 kr. pr. rejse.

Påstanden om, at man ved køb af en rejse løber en større risiko end ved køb af andre ting, holder heller ikke. Ved leje af et sommerhus eller en båd præsterer man også en

[Kjølgaard]

stor forudbetaling, lang tid før det lejede kan tages i brug, uden nogen som helst garanti for, at huset eller båden eksisterer, når ferien skal påbegyndes. Bliver det næste, at der også skal indføres en bureaukratisk ordning for den slags feriemuligheder?

Jeg kan ikke se rettere, end at en gennemførelse af det foreliggende forslag vil bevirke, at det vil blive de gode og velkonsoliderede virksomheder, der vil komme til at betale for de mindre gode, for outsiderne. Det finder vi i det konservative folkeparti ikke rimeligt, og slet ikke når det er et faktum, at det er langt under 1 promille af samtlige rejser, der er problemer med.

Jeg håber, at vi under udvalgsbehandlingen kan få problemstillingen kortlagt helt præcist. Vi har under alle omstændigheder mange spørgsmål til forslaget, men vi kan ikke medvirke til gennemførelse af det.

Therkel Christensen (CD):

Først skal jeg på centrum-demokraternes vegne takke handelsministeren for lovinitiativet.

Det foreliggende lovforslag er efter vor mening nødvendiggjort af tiden og udviklingen inden for selskabsrejsebranchen. Uden at komme alt for meget ind på det historiske skal jeg referere til omtalen af betænkning nr. 266 fra 1960 i bemærkningerne til lovforslaget. I denne betænkning nævnes bl. a., at man dengang frygtede, at krav om sikkerhedsstillelse kun ville gavne de store rejsebureauer og samtidig påføre rejserne store omkostningsstigninger til skade for forbrugerne. Dette var muligvis rigtigt i 1960, men udviklingen i de sidste 10-15 år har vist det modsatte, idet de rejsebureauer, som ved deres medlemskab af Danmarks Rejsebureau Forening ved medlemsbidrag og ikke mindst ved den garantistillelse på frivillig basis, som dette medførte, påtog sig omkostninger for at sikre deres kunder, som de rejsebureauer, der stod uden for rejsebureauforeningen, ikke havde, hvilket medførte et skævt konkurrenceforhold, idet bureauer uden for foreningen ofte i kraft heraf har kunnet operere med billigere priser.

Her vil jeg gerne indskyde det glædelige og prisværdige for Danmarks Rejsebureau Forening, at ingen af de bureauer, der har været medlem her, har kunder, som har mi-

stet deres feriepenge på grund af økonomiske vanskeligheder eller krak. Det viser betydningen af den frivillige garantiordning, man har haft, og understreger efter min mening nødvendigheden af, at alle rejsebureauer gennem lovgivningen pålægges at sikre deres kunder. Groft sagt er det sådan i dag, at man kan etablere et rejsebureau uden kapital og uden branchekendskab, kun ved at lade installere en telefon på sin private bopæl, og så kan man i øvrigt betale annoncer med og leve af rejsekundernes forudindbetalinger. Dette vil fremover i kraft af egengarantien på de 100.000 kr. ikke være muligt. På den anden side er dette garantibeløb ikke større, end at de initiativrige og dygtige branchefolk stadig vil have mulighed for at erhverve eller starte et selvstændigt firma, hvilket vi fra vor side kun kan glæde os over.

Det er den baggrund, som her er nævnt, der gør, at centrum-demokraterne finder lovgivningen nødvendig. Jeg skal samtidig ikke undlade at udtrykke tilfredshed med, at det foreliggende lovforslag alene tager sigte på at sikre forbrugerne, og at der er tale om at oprette en privat, selvejende fond uden nævneværdig belastning af statsadministrationen.

Når alt det positive er sagt, skal også nævnes, at der er uklarheder og fortolkningsproblemer i lovforslaget, som vi gerne vil have nærmere belyst med eventuelt mindre tekstændringer til følge. Jeg har tiltro til handelsministerens velvilje på dette område og vil gerne allerede her ved første behandling påpege noget af det, som vi gerne vil medvirke til at klargøre og eventuelt forbedre i forslaget.

Det gælder f. eks. § 2, stk. 1, hvor vi mener, begrebet 3 overnatninger uden for transportmidlet er alt for uklart, og vi finder, at dette bør ændres, således at alle rejsearrangementer, der omfatter mere end selve transporten, bør omfattes af loven. Dette gælder også for arrangementer med ophold her i Danmark. Med den nuværende tekst vil man kunne arrangere en dyr rejse til Bornholm uden garanti, medens en billig Mallorcarejse skal dækkes. Der vil bl. a. også være mulighed for at arrangere de såkaldte forlængede weekendrejser helt uden om denne lovgivning, hvilket vi heller ikke finder rimeligt, særlig ikke nu, hvor forbrugerne efter lovforslagets vedtagelse vil købe alle rejser med formodning – og absolut begrundet formod-

[Therkel Christensen]

ning – om, at de er dækket af denne garanti-form.

Endvidere vil en klarere angivelse vedrørende anbringelse af fondens midler som nævnt i § 11, stk. 1, også være ønskelig. Man kunne tænke sig, at det her blev anført, at midlerne ikke kan anvendes til aktiekøb eller på anden måde i forretningsmæssigt øjemed.

De øvrige spørgsmål skal jeg lade ligge til udvalgsarbejdet, som jeg sluttelig vil tilsige centrum-demokraternes aktive og positive medvirken til.

Jeg vil gerne samtidig udtrykke håbet om, at dette lovforslag med tilslutning fra alle partier vil medføre en lov, der foruden en effektiv sikring af rejsekunderne også vil betyde en forbedring af rejsebureaubranchens image.

Ole Olsen (SF):

Det er et ganske fornuftigt lovforslag, handelsministeren er kommet med her. Når jeg har sagt det, vil jeg da også sige, at jeg selvfølgelig også er indstillet på at behandle det velvilligt i udvalget. Der er ikke mange enkeltheder, jeg i og for sig har lyst til at komme med kritik af, for jeg synes, at ved førstebehandling hører detailkritik ikke rigtig hjemme. Jeg skal derfor nøjes med at nævne ganske få punkter.

Det er nok sådan – det er blevet sagt af andre ordførere – at vi foretrækker andre modeller, og det er da sikkert rigtigt, at man kunne lave dette ud fra flere modeller. Her har regeringen valgt én, og det er nok ikke den allerværste.

Nu er det først og fremmest af hensyn til kunderne, man vil lave denne lovgivning, og hensynet til kunderne betyder jo, at der helst også skal være en vis god konkurrence inden for området; nye mennesker skal kunne starte bureauer. Jeg henviser her til, at hvis vi havde haft en grænse som 100.000 kr.s grænsen, så var der nok et eller flere af vore allerstørste bureauer, som aldrig var blevet startet, og det kan da godt være lidt betænkeligt, at man vil forsøge med de 100.000 kr. at forhindre nye. Det er ganske vist en detalje, men jeg synes, det er en stor detalje, som jeg godt vil have at handelsministeren tager ad notam, og at han begynder at overveje, om vi ikke kan finde på noget andet end den

100.000 kr.s grænse, eller om vi kan sætte den lidt ned for mindre selskaber.

Der er en detalje til, jeg lige skal tage med. Når der sker noget ulykkeligt, skal fonden først og fremmest træde til, og så kan fonden tage et banklån, som er garanteret af staten. Jeg kan ikke rigtig se, hvad rolle banken egentlig skal have her. Det er nok ret usandsynligt, at fonden bliver tømt på et eller andet tidspunkt, men man kunne ved en så usandsynlig hændelse godt springe bankledet over og sige, at staten direkte garanterer, hvis denne fond skulle vise sig at komme ud at svømme.

Kaj Hansen (DKP):

Det anarki, som har hersket inden for enkelte rejsebureauer, kan selvfølgelig ikke fortsætte. De rejsende kunder har jo været udsat for ganske ubehagelige oplevelser, og det er vel ikke mindst skandalen omkring Amanda Rejser, der har været medvirkende til, at et sådant forslag er fremkommet.

Vi er aldeles positivt indstillet over for, at der skal ske en sikring af kunderne, som også lovforslaget her går ind for. Det må efter vores opfattelse være helt afgørende, at rejsekunderne er sikret på enhver måde, således at de kan undgå de ofte pinlige ting, som de har været udsat for på rejser i udlandet.

Det andet er så den måde, det skal gøres på, med en indbetaling af 100.000 kr. til en fond og så disse 5 kr. pr. rejse. Jeg mener i og for sig, at bestræbelserne må gå ud på, at denne fond kommer til at betale så lidt som muligt. Det kan jo ikke være sådan, at man bare får en garantiordning, og så kan bureauer, som faktisk ikke optræder på en sådan måde, at de burde drive rejsebureau, i og for sig være ligeglade, for så træder fonden til og dækker de ting, som ellers ville være meget ubehagelige for kunderne. I visse andre lande stiller man nogle kvalitetskrav til rejsebureauerne. Ville det ikke være rigtigt i forbindelse med dette lovforslag ligesom at stramme de kvalitetskrav, der stilles, for at man kan blive registreret i denne fond? Det kan også dreje sig om nogle personlige forhold, som kan være afgørende, når man skal tage stilling til, hvorvidt et rejsebureau skal registreres.

Ud fra mine betragtninger om at begrænse udbetalingerne fra fonden så meget som mu-

[Kaj Hansen]

ligt vil jeg sige, at jeg kan ikke rigtig se af lovforslaget, at de 5 kr. kan nedsættes administrativt, men jeg vil gerne have at vide, om det ikke kommer til at ligge sådan, at hvis der er tilstrækkelige midler i denne fond, kan betalingen på de 5 kr. pr. rejse efterhånden gå ned og gerne for mig helt ned til 1 kr.

Men vi er altså positivt indstillet over for, at vi får en ordening på dette område, og vi synes, lovforslaget kan danne grundlag for en sådan. Så kan vi jo kigge på detaljerne i udvalget.

Bolvig (RV):

Regeringen lever smukt op til det tilsagn, tidligere handelsminister Ivar Nørgaard afgav i folketinget sidste sommer. Jeg tror, der er et udbredt ønske om at sikre det stigende antal rejsende mod, at økonomiske problemer hos rejsearrangører og -selskaber bringer dem i vanskeligheder. Vi har ofte været udsat for, at mennesker har forudbetalt store beløb for en ferierejse, som aldrig er blevet gennemført, eller værre, at et krak i rejsearrangørbranchen har efterladt mennesker under fjerne himmelstrøg uden øjeblikkelige muligheder for hjemtransport.

De fleste lande, vi normalt sammenligner os med, har gennemført reguleringer af rejsebureaubranchen med forskellige former for sikkerhedsstillelse. Det radikale venstre kan tilslutte sig, at Danmark etablerer en rejsegarantiordning, men spørgsmålet om, hvorvidt den foreslåede er den bedste, bør stilles.

Ministeren fremhæver i bemærkningerne, at der er lagt vægt på, at ordningen griber mindst muligt ind i rejsebranchens struktur, og at den administrativt er meget enkel. Det vil jeg ikke afvise, men jeg vil dog spørge, hvorfor den endnu enklere og smidigere ordning, som de fire største rejseselskaber foreslår, ikke er faldet i ministerens smag.

En sikkerhedsstillelsesordning å la den svenske, eventuelt i modereret form, forekommer mig at opfylde de ønsker, vi har om at beskytte det udlandsrejsende publikum. Jeg vil derfor henstille til udvalget at undersøge, om ikke en sikkerhedsstillelseslov eller -ordning er fuldt tilfredsstillende.

Jens Møller (KrF):

Da mit partis ordfører i denne sag desværre ikke kan være til stede, skal jeg komme med nogle enkelte bemærkninger.

Vi mener, at dette lovforslag ikke har taget skyldigt hensyn til branchens naturlige struktur, den måde, den naturligt vokser og udvikler sig på. De fleste rejsebureauer og rejseselskaber er jo begyndt med enkeltpersoner, måske lønmodtagere, der i deres ferier har foretaget nogle rejser med folk. Efterhånden har det udviklet sig og er blevet til store virksomheder, og mange af dem har tjent mange millioner kroner hjem til Danmark og har skaffet mange mennesker gode rejser.

Ind imellem er der nogle skrøbelige kar, kan man sige, mennesker, der udnytter situationen og ikke kan få tingene til at hænge sammen, og det går ud over uskyldige mennesker, det er rigtigt.

Men hvis vi laver en sådan ordening, hvor man for overhovedet at kunne begynde skal stille 100.000 kr. som sikkerhed, så er jeg bange for, at man afholder mange af disse mennesker fra at begynde. Det er mange gange folk, der begynder, ikke fordi de har tænkt at lave noget vedvarende, men fordi de gerne vil arrangere en rejse til det sted eller til det sted, det er interessant osv. Det hindrer man dem i at gøre ved hjælp af denne lov.

Og så er der i øvrigt også tale om, at det er en slags umyndiggørelse af befolkningen, at man vil forlange på forhånd, at alt dette skal være i orden. Man vil ligesom pakke folk ind i vat.

Vi mener, at man kunne have klaret situationen ved ganske enkelt at lave nogle autoriserede garantiordninger, som rejsebureauerne kunne melde sig ind i, hvis de ville. Det kunne udformes på forskellig måde, så der var mulighed både for de store og for de små for at deltage i en passende garantiordning. Det eneste, man behøvede at vedtage lov-mæssigt, var, at disse rejsebureauer i det materiale, de sender ud, brochurer osv., klart og tydeligt skulle angive, om de var medlem af en af disse autoriserede ordninger eller ej. Så var det op til den enkelte forbruger, om han ville tage risikoen ved at rejse med en, der ikke gav denne sikkerhed, hvis der var andre grunde til, at han gerne ville det. Det var altså op til forbrugeren, og så vidste forbrugeren, hvad han købte. Det må være det, der er det afgørende.

[Flygaard]

Flygaard (DR):

Retsforbundet kan ikke medvirke til gennemførelsen af det foreliggende lovforslag. Der har i næsten 20 år været relativ ro omkring spørgsmålet, så hvorfor skal man nu have en garantiordning, som det er beskrevet i det foreliggende forslag til lov om en rejsegarantifond? Når bureauerne selv har været i stand til at etablere en frivillig ordning, så kunne man jo sige, at det jo ikke var forbudt at se efter, om der nu blev ydet en garanti eller der ikke blev ydet en garanti, når folk meldte sig til en rejse med et givet selskab. Hvis forslaget til lov om en rejsegarantifond har sit udgangspunkt i Amandaaffæren, så må man nok også sige, at med al den offentlighed, der har været omkring Amanda og Amandas forgængere, så kunne folk jo ikke være i tvivl om, synes jeg, at de løb en betydelig risiko ved at rejse med et sådant selskab.

Jeg vil i øvrigt gerne sige, at mange af de betragtninger, som ordføreren for kristeligt folkeparti, hr. Jens Møller, gjorde gældende, kan jeg tilslutte mig.

Og så vil jeg gerne til slut komme med en enkelt bemærkning. Det forekommer mig sådan set en lille smule tilfældigt, at man piller en enkelt del af erhvervslivet ud og dér kræver en særlig garantiordning. Hvorfor kunne man ikke lige så godt, hvis man i øvrigt er enig i tankegangen, hvad mit parti ikke er, søge en tilsvarende ordning tilvejebragt, hvis det nu drejede sig om køb af et køleskab eller en varmeovn?

Wilhelm (VS):

Når vi er nået dertil, at en ordfører tidligere her i dag kan omtale denne branche som en, der skaffer millioner af kroner hjem til Danmark, når enhver ved, at lige netop denne branche har den nettovirkning, at den sender milliarder af kroner ud af landet, så siger det lidt om rygmarsvreflekserne hos folk, når talen er om det hæderkronede private initiativ, og det siger også lidt om rejsebureauernes effektive PR-virksomhed.

VS vil gerne være med til at beskytte rejsekunderne og sikre dem, at de ikke kommer ud for det, der er sket i nogle tilfælde, senest med Amanda. Men jeg vil godt foreløbig tage forbehold over for det forslag, der ligger her, og sige, at det kan vi ikke rigtig forholde

os til, før vi under udvalgsarbejdet har set lidt nærmere om konsekvenserne af det.

F. eks. kunne jeg godt tænke mig at vide, hvad der egentlig ville ske, hvis markedsudsigterne tilsagde et af de større selskaber, at nu var det egentlig klogt at indskrænke virksomheden. Med de fondskonstruktioner, man har lavet, er det vel ikke helt umuligt, at man hev alle aktiverne over i fondene og lod rejsevirkomheden krakke lige pludselig. Hvis det nu f. eks. var Tjæreborg med den markedsandel, de har i dag, så kunne jeg egentlig godt lide at vide, hvor langt de 5 kr. rakte i den situation fra den fond, der træder ind for at sikre kunderne.

Hertil kommer handelsministerens meget korte begrundelse for, at man ikke har kunnet godtage de ting, der stod i den oprindelige betænkning, og det, som er blevet anført af Forbrugerrådet og andre. Det er den korte begrundelse, der går ud på, at der jo her i landet er en tradition for erhvervsfrihed. Ja, der er her i landet tradition for hvad som helst, hvis man endelig vil argumentere på denne måde, og der er her i landet heller ikke tradition for det forslag, som handelsministeren kommer med, men det er altså ikke desto mindre lovet af hans forgænger.

I bemærkningerne står der, at i Finland kræves der bevilling og stilles kvalifikationskrav, i Island kræves der bevilling, i Norge kræves der bevilling og stilles kvalifikationskrav, i Sverige har man den særlige ordning, som ministeren specielt redegør for, og der skal stilles sikkerhed, Storbritannien har noget tilsvarende, der skal stilles sikkerhed, og der er etableret en kollektiv fond for bureauerne, i Frankrig kræves der bevilling, og der stilles krav om kvalifikationer, i Italien er der bevillingskrav og krav om kvalifikationer, osv. Men alligevel har handelsministeren med en sætning på halvanden linje kunnet afvise tilsvarende dels forslag i den oprindelige betænkning, dels ønsker fra forbrugerkommissionen.

Sådan nogle ting vil vi gerne have belyst lidt nærmere under udvalgsarbejdet, og før det er sket, kan jeg ikke endelig sige, hvordan vi forholder os til dette forslag.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

[Handelsministeren]

Jeg vil gerne starte med at takke det flertal af ordførerne, der har givet udtryk for, at de kan tilslutte sig forslaget.

Der er rejst en del spørgsmål i indlæggene. En del af dem finder jeg hører naturligt hjemme under udvalgsarbejdet, men jeg skal gerne kommentere enkelte af dem.

Fru Tove Lindbo Larsen spurgte, om vi ikke kunne få en større del af rejserne i den kommende sommer ind under ordningen. Vi har altså med de tre datoer for ikrafttræden af de forskellige paragraffer søgt at rykke det så langt frem som muligt. Det er i sig selv nok ret usædvanligt, at man lader en lov have tre forskellige ikrafttrædelsesdatoer, men det er i hvert fald et forsøg på at imødekomme et ønske, der blev fremsat.

Til hr. H. C. Hansen vil jeg gerne sige – det er rent principielt – at der blev rettet, synes jeg, et fuldkommen urimeligt angreb på handelsministeriets embedsmænd. Dette forslag er et, jeg har fremsat, og det er alene mit ansvar. Hvis hr. H. C. Hansen havde læst min skriftlige fremsættelse, så ville han have set, at jeg dér har anført, at lovforslaget har været forhandlet med Danmarks Rejsebureau Forening, Tjæreborg Rejser og Spies Rejser, Forbrugerrådet og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. Og jeg føjer så til: der er herunder fremført forskellige indvendinger mod de principper, lovforslaget bygger på. De store rejsearrangører ønsker således etc., og jeg anfører de indvendinger, de har haft. Det er altså også baggrunden for at afvise den kritik, der blev fremsat.

Det blev også nævnt, at de 5 kr. jo nok kun var en begyndelse. Lad mig sige, at de 5 kr., der står i loven, kun kan forhøjes i tilfælde af, at handelsministeren kan få tilslutning fra finansudvalget. Der blev også henvist til den svenske ordning. Dér kan man jo sige, at en omkostningsstigning givet vil kunne motivere forsikringsselskaberne til at kræve højere præmier.

Hr. Kjelgaard og hr. Bolvig var inde på den svenske ordning og mente, at den måske burde foretrækkes, sådan opfattede jeg det i hvert fald. Det er rigtigt, at de største arrangører herhjemme i skrivelser til folketingets medlemmer og til ministeriet har anbefalet en ordning som den svenske, der jo er baseret på en sikkerhedsstillelse, som svarer til de forpligtelser, de enkelte arrangører påtager sig. Det er sikkert også rigtigt, at de store og

solide arrangører i Sverige gennem denne sikkerhedsstillelse, som forsikringsselskaberne påtager sig på deres vegne, kun har en mindre udgift pr. rejsekunde. Det er svært at sige, hvad det er; hr. Spies mener, det er 35 øre, og Tjæreborg Rejser anslår, at det er 1 kr.

Med i billedet hører også, at de mellemstore og små arrangører i Sverige ikke kan klare sig på den vis, og de kapitalomkostninger, som ordningen direkte og indirekte belaster disse arrangører med, er en medvirkende årsag til, at de svenske myndigheder nu overvejer at overgå til en anden ordning. Jeg kan nævne – uden at jeg skal blive teknisk her under en førstebehandling – at de mindste og mellemstore arrangører skal betale flyselskaber og hoteller på attraktive steder forud, og den kapital, de må binde for at opfylde de svenske regler, afskærer dem fra at træffe fordelagtige langtidsaftaler med flyselskaber og hoteller. Og så kommer vi sådan set til det væsentlige: disse arrangører anslår, at den svenske ordning for de små og mellemstore arrangører betyder en merpris pr. rejsekunde på mindst 25 s.kr. Det belaster dem, det hindrer dem i at vokse sig større, idet sikkerhedsstillelsen vokser med de større aktiviteter.

Her er vi så inde på det, som er rejst fra flere sider her i dag, også om, hvorvidt de 100.000 kr. er for lidt, eller om det er for meget. Der er altså nogle, der mener, at det burde sættes ned, at det hindrer nye bureauer i at opstå. Jeg er af den opfattelse, at vi har fundet en rimelig mellemproportional, som kan være med til at ændre strukturen i den danske rejsebureaubranche fra nogle enkelte, meget store og til en række sunde og aktive virksomheder, der i kraft af denne ordning kan garantere, at deres kunder kommer hjem igen, hvis der skulle opstå problemer.

Hr. Therkel Christensen takker jeg for de meget venlige bemærkninger. Jeg skal gerne medvirke til en afklaring af nogle af de rejste problemer, hvilket jeg først og fremmest betragter som udvalgsarbejde.

Jeg mener, at jeg med det, jeg har sagt om de 100.000 kr., har svaret på hr. Ole Olsens indlæg og spørgsmål.

Hr. Kaj Hansen rejste spørgsmålet om kvalitetskrav til bureauerne og bureaulederne og forskellige andre betingelser, og det tilsvarende var hr. Wilhjelms inde på. Det er ikke

[Handelsministeren]

alene et spørgsmål om, hvad vi har tradition for i erhvervslivet, men jeg synes også, det bør noteres, at det kunne blive meget svært at opstille bestemte kriterier for, hvem der er egnet til at drive bureauvirksomhed, når vi ved, at de to største bureauer drives af en psykolog og en præst, og at den sidste kategori, så vidt jeg er underrettet, er særdeles aktiv i rejsebureaubranchen.

Der er også rejst bemærkninger om, hvad der skal ske, hvis fonden bliver for stor. Nu er det jo sådan, at der i bemærkningerne til § 7 gives handelsministeren mulighed for at forhøje de 5 kr. med tilslutning fra finansudvalget. Man kunne jo overveje, om der skal være mulighed for at lægge et loft over, når fonden når en bestemt størrelse, så den kan operere med det beløb. Det er da ikke noget, jeg på forhånd vil stille mig afvisende over for.

Jeg mener, at jeg med de bemærkninger, jeg her har gjort, stort set har svaret på de spørgsmål, der er mere generelle og måske ikke så udvalgsprægede. Jeg må så til slut sige, at jeg for en gangs skyld er meget enig med hr. Wilhjelm i valutabetragtningerne. Så vidt jeg er underrettet, så bringer rejsebureauerne nogenlunde hele den valuta ud af landet, som dansk turisme, Danmarks Turistråd og organisationer herhjemme bringer ind i landet.

Therkel Christensen (CD):

Jeg skal først kort takke handelsministeren for tilsagnet om velvillig medvirken under udvalgsarbejdet. Så skal jeg komme med nogle bemærkninger til et par af de ordførere, der deltog i debatten.

Hr. Jens Møller nævnte i slutningen af sit indlæg en garantiordning. Hvis hr. Jens Møller havde hørt efter mit første indlæg, så ville han have hørt, at det var nøjagtig denne ordning, jeg skitserede, som har eksisteret inden for rejsebranchen, men som altså ikke har været tilstrækkelig til at sikre kunderne. Det er den, der har eksisteret inden for Danmarks Rejsebureau Forening.

Hr. Flygaard sammenlignede køb af en ferierejse med køb af f. eks. et køleskab. Nu ved jeg ikke, hvordan hr. Flygaard bærer sig ad, når han køber køleskab, men jeg køber i hvert fald ikke køleskab alene efter brochurerne, og det er jo det, rejsekunderne gør.

Derfor er der en væsentlig forskel mellem dette forbrug og forbrug af hårde hvidevarer.

Jens Møller (KrF):

Jeg vil blot meddele den sidste ærede talar, at mit forslag gik ud på, at også de, der ikke var medlem af nogen garantiordning, skulle have det stående tydeligt på deres brochurer. Det er en forskel fra den nuværende ordning, som er væsentlig.

Flygaard (DR):

Jeg vil gerne sige til ordføreren for centrum-demokraterne, at vel kan der være forskel mellem en vare og en tjenesteydelse, men derfor kan der godt gøre sig tilsvarende principper gældende de to steder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om leje. (Om retten til at holde mindre husdyr) [af Jens Møller (KrF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 137. Fremsat 30/1 79).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Boligministeren (Erling Olsen):

Forslaget vil give lejerne en lovhjemlet ret til at holde mindre husdyr. Det er i sine grundtræk en genfremsettelse af tidligere forslag.

Jeg ved godt, at det for mange mennesker, herunder mig selv, er temmelig afgørende for